

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΚΕ'
ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2011 - 2012

ΑΝΘΡΩΠΟΓΟΝΙΑ
Φυσική Ιστορία του Ανθρώπου
Ή
Ανθρώπινη Φύση και Ανέλιξη
(από τις Δυναμικές Πρωταρχές
μέχρι την Ακμή της Τελειότητας)

Το 16ο τακτικό Σεμινάριο του φετινού ΚΒ' Κύκλου θα πραγματοποιηθεί την Πέμπτη 29 Μαρτίου του Σωτήριου και Αναγεννητικού έτους 2012 της Δημιουργικής Καταστροφής, στις 8.30 το βράδυ. Θέμα της συνάντησής μας θα είναι:

Η Περίπτωση του Κρότωνος στην Δύση: Πυθαγορισμός εν Δράσει.

Το ιδιαίτερο αυτό φαινόμενο θα συνεξετασθεί με την θεματική από την προηγούμενη συζήτησή μας:

Η Πρωτοπορεία των Εξελίξεων στην Ανατολή: Λέσβος - Σάμος – Ιωνία.

Μελετούμε τις διάφορες μορφές που πήρε η οργάνωση του ανθρώπου σε πολιτική κοινωνία κατά την εποχή της ήβης του Ελληνισμού, στην Αρχαϊκή περίοδο. Το θεμελιώδες Δωρικό βίωμα του Κάλλους, συστατική εμπειρία του Ελληνισμού, εγέννησε το Ελληνικό Πνεύμα της Αρμονίας και Αριστείας, το οποίο πάλι εδημιούργησε τον Πολιτισμό του Εσθλού αποκρυσταλλωμένο ήδη τον 7ο αιώνα π. Χ. Στο μεταίχμιο της τροπής των αιώνων μεταξύ του 7ου και του 6ου, ο Πολιτισμός του Εσθλού ευρίσκεται σε καθολική κρίση, της οποίας αναλύσαμε την οικονομική, κοινωνική και πολιτική διάσταση. Η Ελληνική κρίση ήταν κατ'εξοχήν δημιουργική. Το Ελληνικό Πνεύμα ψάχνει να βρεί, με ιδιαίτερη σπουδή, εκείνες τις δομές πολιτικής οργάνωσης της κοινωνίας που θα προσφέρουν το καλύτερο έδαφος καλλιέργειάς του.

Είδαμε την διαμόρφωση που έδωσαν οι εξελίξεις σε τρεις καίριες περιπτώσεις πρώιμης ανάπτυξης πολεων-κρατών από τον Ελλαδικό κορμό, στην μοναδικότητα της Σπάρτης, στην επιτυχία της Κορίνθου και στην αποτυχία των Μεγάρων.

Στην Σπάρτη φαίνεται καθαρώτερα η διαδικασία πολιτισμοποίησης του γνησιώτερου ημιβάρβαρου αρχικού Δωρισμού. Ο «Κόσμος» της πολιτικοκοινωνικής οργάνωσης και η υψηλή ποιητικότητα και ο καλοποιητικός εορτασμός των Γυμνοπαιδιών και των Καρνείων αποτελούν συναρτώμενες εκφράσεις του Πνεύματος της Δωρικής αρμονίας. Στην Μεγάλη Κρίση όμως η Σπάρτη δεν ανταποκρίνεται δημιουργικά, αλλά παγώνοντας τις εξελίξεις. Ως αποτέλεσμα, ο πολιτισμός συρρικνώθηκε και το Πνεύμα απέπτα από την Λακεδαιμόνα. Και οι δομές αποστεώνονται σε μηχανικούς τύπους: αγωγή άτεγκτης σκληρότητας, στρατιωτική πειθαρχία, κοινά συσσίτια, πολιτιστική απαξίωση, στεγνή παραδοσιολαγνεία. Το μεγάλο όνομα και οι μηχανισμοί των κραταίων θεσμών κράτησαν λόγω αδράνειας την Σπάρτη επί πολύ στην περίοπτη θέση. Αλλά πάντως στον Πελοποννησιακό Πόλεμο έχασε η Αθήνα, δεν κέρδισε η Σπάρτη. Λίγο μετά ταπεινώθηκε από την Θήβα. Έκτοτε «φυσικά πλην Λακεδαιμονίων». Έως τους σφαδασμούς του 3ου αιώνα π. Χ., του Σπαρτιατικού 20ου αιώνα της Ευρώπης.

Η Κόρινθος με μεικτό πληθυσμό ξεκίνησε την ανοδική της πορεία επίσης νωρίς.

Εντυπωσιακή στρατηγική συνέπεια και συνέχεια επικεντρώνεται στην οικονομική υπεροχή. Αυστηρή δημοσιονομική πειθαρχία. Χαμηλή φορολογία με μόνη πηγή το εμπόριο. Ισόμετρη ανάπτυξη της παραγωγής, αγροτικής και βιοτεχνικής. Βιομηχανία αγγειοπλαστικής, χαλουργίας, υφαντικής, οικοδομικών υλικών. Τόνωση του εμπορίου, εισαγωγικοεξαγωγικού και διαμετακομιστικού. Δύο λιμένες, στον Κορινθιακό και Σαρωνικό κόλπο. Η Διωλκός για την μεταφορά των πλοίων από την μία θάλασσα στην άλλη. Μεγάλος εμπορικός στόλος. Σχεδιασμός και ναυπήγηση του νέου πολεμικού πλοίου βαρέος τύπου, της τριήρους, ευέλικτου, γρήγορου και ισχυρού. Μεγάλο πολεμικό ναυτικό. Συγκρότηση αλυσίδας αποικιών στα νευραλγικά σημεία της φυσικής θαλάσσιας οδού προς την δύση, από το Μολύκρειον στην έξοδο του Κορινθιακού κόλπου ως τις Συρακούσες. Συγκρότηση πυκνού συστήματος αποικιών στην ημιβάρβαρο Δυτική στερεά Ελλάδα, Ήπειρο και Ιλλυρία. Προσπάθεια διείσδυσης και στον οικονομικό χώρο του Αιγαίου και της Μακεδονικής ενδοχώρας με την ίδρυση της Ποτειδαίας στην βάση του πρώτου ποδιού της Χαλκιδικής. Αρχικά η Κόρινθος

έδειξε και ανάλογες επιδόσεις στο πνεύμα και τον πολιτισμό. Υψηλή ποιητική καλλιέργεια. Δημιουργία του Διθύραμβου. Πιθανώτατα τελειοποίηση του Δωρικού ρυθμού με την ανάπτυξη των αετωμάτων. Ζωγραφικοί πίνακες και αγγειογραφία. Η πολιτική ιστορία της Κορίνθου αρχίζει με την παραδοσιακή βασιλεία, γρήγορα μεταπίπτει στην κυριαρχία ενός γένους, των Βακχιδών, η οποία αντικαθίσταται από την τυραννία του Κύψελου και του υιού του Περίανδρου (ενός από τους περιώνυμους επτά σοφούς κατά την ορθόδοξη παράδοση), για να καταλήξει τελικά σε ένα σύστημα πλουτοκρατικής ολιγαρχίας ευρέων οριζόντων, συνετής, μετριοπαθούς και αποτελεσματικής υπέρ της κοινής ευημερίας, ένα είδος Βενετικής αριστοκρατίας. Αλλά το επίπεδο της πολιτιστικής παραγωγής πέφτει – αδιάψευστο σημάδι συνολικής υποχώρησης στην κλίμακα ισχύος. Δεν συμβαίνει πάντως καμμία δραματική καταστροφή. Όμως ο τόνος χάνεται.

Τα Μέγαρα μπαίνουν επίσης πολύ ενωρίς και εξαιρετικά δυναμικά στην ελληνική ιστορία. Διπλή αποικιακή δράση σε Ανατολή και Δύση. Ελέγχουν την είσοδο του Βοσπόρου με τις δύο αποικίες εκατέρωθεν, το Βυζάντιο και την Χαλκηδόνα. Σκοπός η πρόσβαση στις περιοχές πρώτων υλών του Ευξείνου πόντου και στις πολυάριθμες αποικίες που έχουν ιδρυθεί πέριξ του. Κτίζουν τα Μέγαρα Υβλαία στη ανατολική ακτή της Σικελίας. Αλλά πολιτιστικά δεν διαφαίνεται κάτι σημαντικό, πλην ασαφών αναφορών σε κάποια παράδοση πηγαίων γελοιαστικών και καυστικών δημοτικών ασμάτων που ίσως συνέτειναν στην γέννηση και έδωσαν τροφή στην κωμωδία. Και αυτά είναι περισσότερο Δωρικό φαινόμενο γενικά παρά ειδικά Μεγαρικό. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην ποίηση τα Μέγαρα διαπρέπουν με τον Θέογνι, που εκφράζει ακριβώς την βαθειά συναισθηση της Μεγάλης Κρίσης και την αδυναμία διεξόδου από αυτήν. Και όντως η πόλη εκυλινδείται μεταξύ στυγνής ολιγαρχίας, ταραχώδους και αμέτρου δημοκρατίας και αδυσώπητης τυραννίας. Κατέπεσε σε ασημαντότητα που κατήντησε παροιμιώδης και επέσυρε και την σχετική περιφρόνηση του Απόλλωνα εκπεφρασμένη σε Δελφικό χρησμό. Και μόνο το γεγονός ότι οι Μεγαρείς εζήτησαν την μαντική επιβεβαίωση της σημασίας τους με αφορμή αναμφιβόλως κάποια υπερεκτιμημένη από αυτούς τους ίδιους επιτυχία τους είναι αποκαλυπτικό τουλάχιστον του πως τους θεωρούσαν οι υπόλοιποι Έλληνες. Κοπιάζουν να αποσείσουν την αιτίαση αυτή οι Μεγαρείς ιστοριογράφοι. Η Μεγαρική φιλοσοφική Σχολή οφείλει την ύπαρξή της στον Ευκλείδη, μαθητή του Σωκράτη, στον οποίο λέγεται ότι και κατέφυγαν προσωρινά άλλοι μαθητές συμπεριλαμβανομένου του Πλάτωνα από φόβο κατά την εκτέλεση του Σωκράτη. Προκύπτει ιστορικά από την συγκριτική μελέτη ότι χωρίς υψηλό πολιτισμό και τον «κόσμο» ενός φυσικού ανθρώπινου συστήματος Ελληνική κατάσταση ακμής και ισχύος δεν είναι δυνατή.

Θα παρακολουθήσουμε στο σεμινάριο της Πέμπτης την λογική αυτή στο Ανατολικό Αιγαίο και Μικρά Ασία αφ' ενός και στην Μεγάλη Ελλάδα αφ' ετέρου. Και θα καταλήξουμε στην τελευταία Πέμπτη αυτού του μέρους πριν την μεγάλη Εβδομάδα με την σπουδή του Μεγάλου Θαύματος. Του άνθους του κλασσικού Ελληνισμού στον Χρυσούν Αιώνα της Αθήνας.

Ο Θρίαμβος του Πνεύματος

Σβυσμένες όλες οι φωτιές οι πλάστρες μεσ' τη Χώρα

Γιατί θα ρθη κάποιος καιρός, και κάποια αυγή θα φέξη,
και θα φυσηξη μια πνοή μεγαλοδύναμη – άκου!
Από ποιο στόμα ή από ποιο χάος θα χυθή; Δεν ξέρω.
Μπορεί από την ανατολή, μπορεί κι από τη δύση,
ποιος ξέρει μην απ' το βοριά, μην απ' τα μεσημέρια,
τάχα θα βγη απ' τα τάρταρα, για θα ριχτή από τα' άστρα;
Δεν ξέρω. Ξέρω πως θα ρθη, και με το πέρασμά της,
μέγα και θείο και μυστικό κι αξήγητο, θα σκύψουν
οι κορφές όλες, οι φωτιές θα ξαναδώσουν όλες.
στην εκκλησιά, στον κλίβανο, στο σπίτι, στ' αργαστήρι,
στο κάστρο, στην καρδιά, παντού, στ' αποκαΐδια, απρίλης!
Και σα θεών αγάλματα θαματουργά πλασμένα
να ηχολογάνε μουσικά, σαν τα φιλή ο κυρ Ήλιος,
και σα χλωρά ισκερόδεντρα που δεν τους απολείπουν
ζαχαροστάλακτοι καρποί χειμώνα καλοκαίρι,
να! να! ο ψωμάς, και να ο χαλκιάς, να και η γυναίκα, νάτα,
τα παλληκάρια, οι λειτουργοί, να του ρυθμού οι τεχνίτες,
του Λόγου οι προφήτες!

Κωστής Παλαμάς, Πρόλογος, Η Φλογέρα του Βασιλιά,
30 του Οχτώβρη 1902

Ο Καιρός ήλθε. Η Αυγή έφεξε.

Την Κυριακή, κυρία ημέρα του Κυρίου της Εαρινής Ισημερίας, του Ευαγγελισμού και της
άγιας Επανάστασης, 25 Μαρτίου 2012 θριαμβεύσαμε η Κοινωνία των Δημιουργών.
Γιορτάσαμε ελεύθεροι την τριπλή γιορτή μας, αποκεκαλυμμένο Μυστήριο, της Άνοιξης της
φύσης, της Σύλληψης του Θεού και της Επανάστασης του Έθνους.
Ξεμαγαρίσαμε σε όλη την χώρα την Μεγαλοδύναμη Εορτή μας από τους θλιβερούς
εκπροσώπους του άθλιου Καθεστώτος Κατοχής.
Περιδεείς οι απόβλητοι της Κοινωνίας περιχαρακώθηκαν πίσω από τα κάγκελα της Φυλακής

τους, μπροστά από τα Νέα Ανάκτορα της Δοσιλογικής Φαυλοκρατίας.

Και φυλακισμένοι παρακολούθησαν μόνοι, έμφοβοι περιφρούρητοι χιλιάδων Πραιτωριανών, την τρισυπόστατη ανεξιλέωτη προσβολή που έγινε κατά της Θεοτόκου Φύσης, κατά του Ήλιου της Θεότητας και κατά του Πνεύματος και των Ηρώων του 1821.

Βαρυδαίμων Άτη τους έχει εναγκαλιστεί σε φρικτή οχεία και οιστροδίνητους τους περιλαύνει με τα σιδερένια βούκεντρα των τιμωρών Εριννύων, Εφόρων της κοσμικής Δίκης, από άγος σε άγος.

Και αυτοί μοχθούν να συμπεριλείψουν το Άγος τους στην ιερή Ένοπλη Δύναμη της Χώρας. Η οποία νιώθει στα μύχια της ύπαρξής της την ντροπή από το διαχρονικό αίσχος του εξευτελισμού της Εθνικής Πατρίδας. Γιατί συνείδηση και προδοσία δεν συνταιριάζονται με καμιά διαταγή.

Ήρθε ο Καιρός. Έφεξε η χαρούμενη Αυγή.

Κοινωνία και Καθεστώς έχουν πλήρως διαχωριστεί. Οι γιορτές μας σε όλες τις πόλεις και τα χωριά της Ελλάδας από το ένα μέρος. Η κατοχική παρέλαση της Αθήνας από το άλλο. Εμείς με την δύναμη και την χαρά του Ελληνισμού. Αυτοί με την στυγνή, απεγνωσμένη ανημποριά του Ευρωπαϊσμού. Δυο εικόνες τα λένε όλα.

Η Κυβέρνηση του Καθεστώτος Υποτέλειας στο Ευρωπαϊκό Προτεκτοράτο που θέλουν να μετατρέψουν την χώρα είναι εντολοδόχος των Ευρωπαίων, όχι του Ελληνικού λαού. Έχει ταχθεί να εξυπηρετεί δουλικά τα συμφέροντα εκείνων ενώ έχει ορκιστεί να υπηρετεί τα δικά μας. Είναι επίορκοι προδότες του Ελληνισμού.

Οι συναντήσεις των Σεμιναρίων γίνονται στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου Α', 2ος όροφος.

Μετά την ομιλία ακολουθεί διεξοδική, ανοικτή συζήτηση.

Η εισοδος είναι ελεύθερη.